

Zbirka odločb sodne prakse

Zadeva C-575/18 P

**Češka republika
proti
Evropski komisiji**

Sodba Sodišča (veliki senat) z dne 9. julija 2020

„Pritožba – Lastna sredstva Evropske unije – Finančna odgovornost držav članic – Predlog za oprostitev obveznosti dati na razpolago lastna sredstva – Ničnostna tožba – Dopustnost – Dopis Evropske komisije – Pojem ‚izpodbojni akt‘ – Člen 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah – Učinkovito sodno varstvo – Tožba, ki temelji na neupravičeni obogatitvi Unije“

1. *Ničnostna tožba – Izpodbojni akti – Pojem – Akti, ki ustvarjajo zavezujoče pravne učinke – Dopis Komisije, s katerim ta državo članico neformalno poziva, naj da tradicionalna lastna sredstva na razpolago proračunu Unije – Izključitev*
(člen 263 PDEU; Uredba Sveta št. 1150/2000; Sklep Sveta 2007/436)

(Glej točke od 46 do 48.)

2. *Ničnostna tožba – Izpodbojni akti – Pojem – Akti, ki ustvarjajo zavezujoče pravne učinke – Možnost odstopa od tega pogoja s sklicevanjem na pravico do učinkovitega sodnega varstva – Neobstoj*
(člen 263, četrty odstavek, PDEU; Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, člen 47)

(Glej točki 52 in 53.)

3. *Ničnostna tožba – Izpodbojni akti – Akti, ki ustvarjajo zavezujoče pravne učinke – Dopis Komisije, s katerim ta državo članico neformalno poziva, naj da tradicionalna lastna sredstva na razpolago proračunu Unije – Določitev roka za dajanje na razpolago lastnih sredstev Unije v tem dopisu, sicer se plačajo zamudne obresti – Nastanek pravnih učinkov – Neobstoj*
(člen 263 PDEU; Uredba Sveta št. 1150/2000, člena 9(1) in 11)

(Glej točko 54.)

4. *Ničnostna tožba – Tožba zoper dopis Komisije, s katerim ta državo članico neformalno poziva, naj da naj da tradicionalna lastna sredstva na razpolago proračunu Unije – Nadzor nad utemeljenostjo obveznosti te države, naj da ta sredstva na razpolago – Neupoštevanje sistema lastnih sredstev Unije – Nedopustnost*
(člen 263 PDEU; Uredba Sveta št. 1150/2000; sklepa Sveta 2000/597 in 2007/436)

(Glej točke od 55 do 64.)

5. *Lastna sredstva Evropske unije – Določanje in dajanje na razpolago s strani držav članic – Dajanje na razpolago s pridržki – Načelo lojalnega sodelovanja – Obveznost Komisije, da z zadevno državo članico vzpostavi konstruktivni dialog – Obveznost te institucije, da vloži tožbo zaradi neizpolnitve obveznosti – Neobstoj*
(člen 4(3) PEU; člen 258 PDEU; Uredba št. 1150/2000)

(Glej točke 68, od 73 do 75 in od 77 do 80.)

6. *Lastna sredstva Evropske unije – Določanje in dajanje na razpolago s strani držav članic – Dajanje na razpolago s pridržki – Tožba, ki temelji na neupravičeni obogatitvi Unije – Spoštovanje pravice do učinkovitega sodnega varstva*
(člena 268 in 340 PDEU; Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, člen 47)

(Glej točke od 81 do 83.)

Povzetek

Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) je 30. maja 2008 sprejel končno poročilo o preiskavi, ki se je nanašala na preverjanje uvoza žepnih vžigalnikov na kresilni kamen iz Laosa. V skladu s tem poročilom, ki se med drugim nanaša na 28 primerov uvoza blaga v Češko republiko, bi morale države članice opraviti revizije v zvezi z zadevnimi uvozniki in začeti upravni postopek davčne izterjave. Češki organi so sprejeli ukrepe, da bi v teh primerih dajatve znova odmerili in izterjali, pri čemer pa so opozorili, da v nekaterih primerih izterjava zneska lastnih sredstev Unije ni bila mogoča. Evropska komisija je v dopisu z dne 20. januarja 2015 te organe obvestila, da Češka republika ne more biti oproščena svoje obveznosti dajanja na razpolago lastnih sredstev Unije na podlagi Uredbe št. 1150/2000¹, in jih pozvala, naj plačajo zadevni znesek, pri čemer je navedla, da se za vsako zamudo plačajo obresti.

Ker se Češka republika s stališčem Komisije v tem dopisu ni strinjala, je pri Splošnem sodišču vložila tožbo za razglasitev ničnosti odločbe te institucije, ki naj bi jo vseboval navedeni dopis. Splošno sodišče je s sklepom² ugodilo ugovoru nedopustnosti, ki ga je podala Komisija, in zato tožbo zavrglo. Presodilo je namreč, da je bila ta usmerjena proti aktu, zoper katerega ni mogoče vložiti ničnostne tožbe, ker nima zavezujočih pravnih učinkov. Češka republika je pri Sodišču vložila pritožbo, v kateri v bistvu trdi, da ji nedopustnost njene ničnostne tožbe odvzema sodno varstvo, ker nima na voljo nobenega pravnega sredstva, s katerim bi lahko dosegla učinkovit sodni nadzor stališča Komisije.

Sodišče se je v sodbi z dne 9. julija 2020, izdani v sestavi velikega senata, izreklo o pogojih dostopa držav članic do učinkovitega sodnega varstva v primeru spora, ki se nanaša na obseg njihove finančne odgovornosti glede prava Unije na področju lastnih sredstev zadnjenavedene.

¹ Uredba Sveta (ES, Euratom) št. 1150/2000 z dne 22. maja 2000 o izvajanju Sklepa 94/728/ES, Euratom, o sistemu virov lastnih sredstev Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 1, zvezek 3, str. 169), kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 2028/2004 z dne 16. novembra 2004 (UL 2004, L 352, str. 1) in z Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 105/2009 z dne 26. januarja 2009 (UL 2009, L 36, str. 1). Glej zlasti člen 17(2) te uredbe.

² Sklep Splošnega sodišča z dne 28. junija 2018, Češka republika/Komisija (T-147/15, neobjavljen, EU:T:2018:395).

Sodišče je najprej ugotovilo, da je v sedanjem stanju prava Unije obveznost zbiranja, določanja in knjiženja lastnih sredstev na račun naložena neposredno državam članicam. Tako Komisija nima nobenega pooblastila za odločanje, s katerim bi lahko tem državam odredila, naj se zneski lastnih sredstev Unije določijo in dajo na razpolago. Sodišče je ugotovilo, da bi bila ničnostna tožba zoper dopis, kakršen je sporni dopis, zaradi nadzora utemeljenosti obveznosti, ki velja za državo članico, in sicer da Komisiji da na razpolago takšne zneske, v nasprotju s sistemom lastnih sredstev Unije, kot je določen v pravu Unije. Sodišče pa ni pristojno spreminjati odločitve, ki jo je glede tega sprejel zakonodajalec Unije.

Dalje, Sodišče je razsodilo, da je v sedanjem stanju prava Unije možnost Komisije, da Sodišču v okviru tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti v presojo predloži spor med njo in državo članico glede obveznosti slednje, da tej instituciji da na razpolago nek znesek lastnih sredstev Unije, neločljivo povezana s sistemom teh sredstev. Dodalo je, da kadar država članica da na razpolago znesek navedenih sredstev s pridržki glede svoje obveznosti do takega plačila, mora Komisija v skladu z načelom lojalnega sodelovanja s to državo članico začeti konstruktiven dialog za določitev obveznosti, ki jih ima ta država članica. Če do tega dialoga ne pride, lahko ta institucija vloži tožbo zaradi neizpolnitve obveznosti zoper to državo članico. Dejstvo, da so se pri dajanju na razpolago lastnih sredstev Unije navajali pridržki, bi namreč upravičevalo ugotovitev neizpolnitve obveznosti, če bi se izkazalo, da je bila zadevna država članica ta sredstva dejansko dolžna dati na razpolago.

Vendar je glede na diskrecijsko pravico, ki jo ima Komisija pri vložitvi tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti, Sodišče ugotovilo, da pravno sredstvo zadevni državi članici ne daje nobenega zagotovila, da bo sodišče obravnavalo spor med njo in to institucijo glede dajanja na razpolago lastnih sredstev Unije. Dodalo pa je, da lahko država članica, kadar da Komisiji na razpolago znesek lastnih sredstev Unije z navedbo pridržkov glede utemeljenosti stališča te institucije in kadar z vzpostavitvijo dialoga spora med to državo članico in navedeno institucijo ni mogoče končati, zahteva odškodnino zaradi neupravičene obogatitve Unije in po potrebi pri Splošnem sodišču vloži ustrezno tožbo.

V zvezi s tem je Sodišče opozorilo, da se pri tožbi, ki temelji na neupravičeni obogatitvi Unije, oblikovani na podlagi člena 268 PDEU in člena 340, drugi odstavek, PDEU, zahtevata dokaz o obogatitvi brez ustrezne pravne podlage tožene stranke in dokaz o prikrajšanju tožeče stranke, povezanem z navedeno obogatitvijo. Tako bi moralo Splošno sodišče v okviru preučitve take tožbe presoditi zlasti, ali upravičenje za prikrajšanje države članice, ki ustreza dajanju Komisiji na razpolago znesek lastnih sredstev Unije, ki ga je ta država članica izpodbijala, in za posledično obogatitev te institucije izhaja iz obveznosti, ki so navedeni državi članici naložene v skladu s pravom Unije na področju lastnih sredstev Unije, ali pa, nasprotno, takega upravičenja zanj ni. Zato je Sodišče, ki je menilo, da država članica ni prikrajšana za vsakršno učinkovito sodno varstvo, če se ne strinja s Komisijo glede svojih obveznosti na področju lastnih sredstev Unije, pritožbo v celoti zavrnilo.